

Grey Scale #13

DANES PICTA .COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH

JAWNE
TAJNE

Egz. Nr 1

Ppłk dr Paweł SZUSZCZYŃSKI

**ZABEZPIECZENIE INŻYNIERYJNE DZIAŁAŃ
OPERACYJNYCH GRUP MANEWROWYCH (OGM) ARMII
W OPERACJACH ZACZEPNYCH**

Wykład

55321

WARSZAWA

1985

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH

JAWNE
TAJNE

Egz. Nr 1

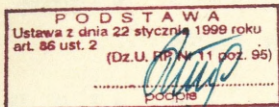
Ppłk dr Paweł SZUSZCZYŃSKI

**ZABEZPIECZENIE INŻYNIERYJNE DZIAŁAŃ
OPERACYJNYCH GRUP MANEWROWYCH (OGM) ARMII
W OPERACJACH ZACZEPNYCH**

Wykład

55321

JAWNE

TAJNE

Egz.Nr.... 1

"ZABEZPIECZENIE INŻYNIERYJNE DZIAŁANIA OPERACYJNYCH
GRUP MANEWROWYCH /OGM/ ARMII W OPERACJACH ZACZEPNYCH"

/Wykład/

OPRACOWAŁ
ADIUNKT KATEDRY TWINŻ.

ppłk dr Paweł SZUSZCZYŃSKI

PLAN WYKŁADU

=====

- I. TEMAT: Zabezpieczenie inżynieryjne działań operacyjnych grup manewrowych /OGM/ armii w operacjach zaczepnych.
- II. C E L: Zapoznać szkolonych z problematyką zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM armii. Przedstawić aktualne poglądy na w/w temat.
- III. CZAS: - 45'
- IV. LITERATURA:

1. Biuletyn informacyjny nr 3/141/   nr bibl. 021005
2. Rozprawa doktorska: "Zabezpieczenie inżynieryjne działania OGM w operacji zaczepnej armii na ZTDW, nr bibl. ASG 01738.
3. Organizacja i działanie OGM /.../   nr bibl. 01135.
4. Skrypt. "Zabezpieczenia inżynieryjne działań OGM /.../ nr bibl. Pf 1393.
5. Zbiór doświadczeń i wniosków nt. "Zabezpieczenie inżynieryjne działań OGM nr bibl.
6. Zeszyt Naukowy ASG nr 1/29/82 nr bibl. 01295.

POMOCE SZKOLENIOWE

1. Diapozytywy, nr bibl. 01752 /Pf 1534/.
2. Schemat "Zabezpieczenie inżynieryjne działań OGM nr bibl. 07244.
3. Schemat "Rozbudowa inżynieryjna rejonu bazowego" nr bibl. 07295.

ZASADNICZA TREŚĆ WYKŁADU

=====

WSTĘP 5

Operacyjne grupy manewrowe /OGM/ swój historyczny początek mają w działaniu grup szybkich z okresu II wojny światowej. Grupy szybkie frontów i armii w operacjach zaczepnych Wielkiej Wojny Ojczyźnianej stały się zasadniczym środkiem rozwijania powodzenia. Wprowadzono je do bitwy zwykle w końcowym etapie przełamania obrony nieprzyjaciela, w celu jej dołamania i gwałtownego rozwinięcia natarcia w głąbie operacyjną. Działanie grup szybkich w tym etapie charakteryzowało: głębokie uderzenie rozciągające, opanowywanie z marszu pośrednich rubieży obronnych nieprzyjaciela, rozbijanie podchodzących odwodów, głęboki manewr całością lub częścią sił, gwałtowne zmiany kierunków uderzenia itp. Z doświadczeń działania grup szybkich wynika wniosek, że spełniały one decydujące znaczenie w całkowitym rozbiciu sił nieprzyjaciela.

Obecnie w rezultacie doświadczeń z ćwiczeń i teoretycznych analiz nad prowadzeniem operacji przestrzennych /wszechogarniających/ odnowiła się potrzeba organizowania tego typu elementów ugrupowania operacyjnego na szczeblu frontu i armii. Warunki działania OGM zmieniły się przez minione lata zdecydowanie. Niewspółmiernie wzrosła siła uderzeniowa walczących stron oraz poważnie pod względem operacyjnym rozbudowano teren. Stąd też należy sądzić, że OGM w realizacji założonych celów współczesnych operacji będzie zasadnicza.

Zagadnienie 1. . . . . . 15'

" Przeznaczenie, cel działania, wskaźniki operacyjno-taktyczne oraz wybrane problemy działania OGM".

Operacyjna grupa manewrowa przeznaczona jest do przeniesienia wysiłku działań w głąb i utworzenia nowego frontu na tyłach nieprzyjaciela /diapozytyw nr.../

Celem działania OGM jest nieoczekiwanie dla nieprzyjaciela co do czasu, miejsca i kierunku przeniknięcia wojsk OGM w przestrzeń operacyjną nieprzyjaciela i prowadząc tam wysokomanewrowe /rajdowe/ działania bojowe zorganizować jego system obrony, niszczyć środki napadu jądrowego i elementy dowodzenia oraz ważne z operacyjnego punktu widzenia obiekty bojowe, uchwycić ważne obiekty i rubieże terenowe oraz zapewnić siłom głównym frontu /armii/ wykonanie zadania przy minimalnych stratach własnych /diapozytyw nr.../.

OGM frontu składać się może z APanc /2-3 dywizje/ lub 1-2 DPanc. Przewiduje się również wariant tworzenia KPanc /2 DPanc/. OGM armii stanowić może DPanc a niekiedy DZ /diapozytyw nr.../.

Normy operacyjno-taktyczne działania OGM /diapozytyw nr.../

Wyszczególnienie	OGM - F	OGM - A
Głębokość zadań	600-800 km	250-300 km
Szerokość pasa działania	300-350 km	60-80 i więcej
Czas działania	8-10 dni	4-5 dni
Głębokość odczuwania się od sił głównych	150-200 km	80-100 km
Średnie tempo działania na dobę	100 i więcej km.	80-100 km
Głębokość ugrupowania	60-80 - " -	30-40 km
Szerokość rubieży wejścia	30-50 - " -	15-20 km
Czas wprowadzenia do bitwy	koniec 3/pocz. 4 dnia	koniec 1/pocz. 2 dnia oper.
Odległość rejonu ześrodkowania	100-120 km	50-60 km
Odległość rejonu wyjściowego	20-40 km	20-40 km

- rozbudowę i naprawy na rejonie bazowym;
- brzośnie brzońców podczas pokonywania przeszkód wzniesień;
- osłona strzyżów i strzyżów zaporańi słowczy wozu wzniesień
- spanowanach rejonów /rubieży, obiektów/;
- wydobywanie i oczyszczanie wody;
- zapobieganie w sprzęż i materiały izolacyjne oraz
- przewodzenie remontów.

OGM przygotowuje się do działania w rejonie ześrodkowania w którym przybywa ok. jednej doby. Następnie, bezpośrednio przed wejściem zajmuje rejon wyjściowy w którym przebywa ok. 4-6 h. /diapozytyw nr.../.

Po wejściu do działań OGM przez pewien okres czasu działać będzie w składzie sił głównych. Przyjmując tempo działania OGM /80-100 i więcej km/dobę/ oraz tempo prowadzenia OZ przez siły główne /40-60 km/dobę/ można sądzić, że OGM może się oderwać od sił głównych dopiero po drugiej dobie działań. /diapozytyw nr.../.

Zagadnienie 2 . . . . . 15`

„Cel i zadania zabezpieczenia inżynierskiego działań OGM.”
Zabezpieczenie inżynierskie w działaniach OGM spełniać będzie zasadniczą rolę. Jego celem jest stworzenie warunków do sprawnego wejścia OGM do bitwy, zapewnienia szybkiego tempa działania i swobodnego manewrowania w głębi operacyjnej oraz zwiększenie odporności wojsk na oddziaływanie nieprzyjaciela /diapozytyw nt... schemat nr ...../.

Realizację celu można osiągnąć poprzez wykonanie następujących zadań zabezpieczenia inżynierskiego.

a/ w okresie przygotowawczym i wejścia OGM do działań:

- prowadzenie rozpoznania inżynierskiego terenu i nieprzyjaciela;
- rozbudowę inżynierską rejonu wyjściowego;
- przygotowanie i utrzymanie dróg oraz torowanie przejść w zaporach inżynierskich i przeszkodach terenowych;
- budowę zapór inżynierskich dla osłony skrzydeł rubieży wejścia;

b/ w okresie prowadzenia działań:

- rozpoznanie inżynierskie terenu i nieprzyjaciela;
- torowanie dróg oraz przejść w zaporach inżynierskich i przeszkodach terenowych;
- rozbudowę inżynierską rejonu bazowego;
- urządzenie przepraw podczas pokonywania przeszkód wodnych;
- osłona skrzydeł i styków zaporami minowymi oraz umocnienie opanowanych rejonów /rubieży, obiektów/;
- wydobywanie i oczyszczanie wody;
- zaopatrywanie w sprzęt i materiały inżynierskie oraz prowadzenie remontów.

Ponadto wojska inżynieryjne mogą uczestniczyć w likwidacji skutków uderzeń bmr oraz w wypadkach szczególnych w maskowaniu operacyjnym /schemat nr..../

W wykonawstwie powyższych zadań uczestniczą wszystkie rodzaje wojsk, wojska specjalne i służby.

Podstawową zasadą zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM jest konieczność usamodzielnienia zgrupowań uderzeniowych /pułków i batalionów oraz pododdz. czołgów/ w zakresie realizacji zasadniczych zadań inżynieryjnych - decydujących o zapewnieniu szybkiego tempa działań i dużej manewrowości usamodzielnienie to powinno obejmować:

- prowadzenie rozpoznania inżynieryjnego terenu i nieprzyjaciela;
- torowanie dróg oraz przejść w zaporach inżynieryjnych i przeszkodach terenowych;
- pokonywanie przeszkód wodnych;
- umocnienie opanowanych rejonów /rubieży/.

Samodzielnosc OGM w zakresie realizacji wymienionych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego osiąga się poprzez odpowiednie wzmocnienie jej siłami oraz sprzętem i środkami inżynieryjnymi o dużej manewrowości i użyteczności.

Na podstawie doświadczeń z ćwiczeń prowadzonych w SOW, POW 10 i 16 DPanc w wyniku teoretycznych rozważań, na okres działań OGM powinna być wzmocniona /schemat nr ...../:

- bsap z ABSap;
- plrinż.
- kPTS;
- kGSP;

Wykorzystanie przydzielonych oraz organicznych sił inżynieryjnych OGM zostanie omówione podczas przedstawiania realizacji poszczególnych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego.

Ilość sił i środków wzmocnienia OGM każdorazowo wynikać powinna z oceny charakteru jej działań oraz warunków terenowych.

Zagadnienie 3 . . . . . 45`

"Realizacja zasadniczych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM".

Sprawną realizacją zadań zabezpieczenia inżynieryjnego jak już wcześniej wspomniano, jest jednym z podstawowych warunków zapewniających OGM wysokie tempo działań i dużą manewrowość. Przewidywać jednak należy, że zakres, tempo i sposoby wykonania zadań inżynieryjnych odbiegać będą od stosowanych w warunkach normalnych operacji zaczepnych. Decydujący wpływ na specyfikę zabezpieczenia inżynieryjnego będą mieć także czynniki jak /diapozytyw nr..../:

- rajdowy sposób działania OGM;
- teren;
- operacyjne przygotowanie terenu;
- nieprzyjaciel.

Oczywiście na zabezpieczenie inżynieryjne mają również wpływ i inne czynniki takie jak warunki meteorologiczne, sytuacja skażeń i zakażeń, pora roku i doby, możliwości własnych wojsk inżynieryjnych itp.

3.1. Realizacja zadań zabezpieczenia inżynieryjnego w okresie przygotowawczym i wejścia OGM do działań.

W tym okresie działania OGM do najważniejszych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego zaliczyć należy.

- prowadzenie rozpoznania inżynieryjnego;
- rozbudowę inżynieryjną rejonu wyjściowego;
- przygotowanie i utrzymanie dróg wejścia oraz torowanie przejść w zaporach inżynieryjnych i przeszkodach terenowych.

Rozpoznanie inżynieryjne, spełniać będzie zasadniczą rolę w osiągnięciu przez OGM określonego celu działań, OGM powinna otrzymać od elementów rozpoznania inżynieryjnego /organicznych, wojsk będących w styczności, przełożonego / niezbędną ilość informacji zapewniającą dowódcy powzięcia decyzji, a szefowi saperów lub szefowi wojsk inżynieryjnych armii - zaplanowanie i zorganizowanie wykonania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego, Informacje te, w okresie przygotowawczym, powinny dotyczyć przede wszystkim:

- rozbudowy inżynieryjnej rejonów obrony nieprzyjaciela, luk w jego ugrupowaniu obronnym, rejonów rozmieszczenia pododdziałów inżynieryjnych i charakteru wykonywanych przez nie zadań, rejonów rozmieszczenia pododdziałów zdalnego minowania i minowania jądrowego;

- systemu zapór i niszczeń przed przednim skrajem oraz zapór operacyjnych, w głębi w tym szczególnie zapór i niszczeń jądrowych;

- charakterystyki przeszkód terenowych ze szczególnym uwzględnieniem przeszkód wodnych, odcinków dogodnych do ich forsowania oraz obszarów niedostępnych lub trudno dostępnych dla czołgów;

- stanu dróg, mostów, przepraw, warunków przejezdności terenu;

- maskujących właściwości określonych obszarów /kierunków/;

- innych, zależnie od potrzeb.

Zdecydowaną większość informacji rozpoznawczych w okresie przygotowania i wejścia OGM do działań powinny dostarczyć elementy rozpoznawcze przełożonego.

Tempo działania OGM, duża liczba i różnorodność zadań, trudny teren przyszłych działań zdecydowanie zwiększyły zapotrzebowanie na zdobywanie informacji rozpoznawczych. Spowodowało to, że organiczne siły dywizji /7 drrinż/ nie zapewniają wykonanie zadań rozpoznawczych. /diapozytyw nr.../

Przeprowadzone kalkulacje uzasadniają potrzebę wzmocnienia OGM-A minimum 4-6 drrinż.

W tym okresie działania OGM powinna obowiązywać zasada nieangażowania sił organicznych dywizji do prowadzenia rozpoznania inżynieryjnego przed rubieżą wejścia OGM do działań. Zadania rozpoznania inżynieryjnego na korzyść wchodzącej do działania OGM powinny realizować wojska będące w styczności z nieprzyjacielem oraz przełożony. Działania organicznych elementów rozpoznania inżynieryjnego powinny być ukierunkowane na obiekty znajdujące się w ugrupowaniu nieprzyjaciela i stanowiące cele działania OGM w pierwszym dniu.

Rozpoznanie inżynieryjne prowadzone może być przy wykorzystaniu różnorodnych elementów rozpoznawczych. Wydaje się jednak celowe aby w toku prowadzenia wysokomanewrowych działań rajdowych podstawowym elementem rozpoznania inżynieryjnego był inżynieryjny patrol rozpoznawczy /IPR/ działający na śmigłowcach lub transporterach, samodzielnie albo współdziałający z ogólnowojskowymi

elementami rozpoznania. IPR lub PIPR /powietrzny inżynierski patrol rozpoznawczy/ są elementami wysokomanewrowymi, zapewniają szybkie prowadzenie rozpoznania i terminowe dostarczenie informacji do sztabu OGM.

Informacje rozpoznawcze interesujące szefa saperów można ^{również} pozyskiwać od ~~tych~~ elementów rozpoznania innych rodzajów wojsk, a przede wszystkim rozpoznania ogólnowojskowego. Duże znaczenie w tym zakresie ma wymiana informacji pomiędzy poszczególnymi szefami rodzajów wojsk i służb, pomiędzy pododdziałami i oddziałami. Bezpośrednim organizatorem tego obiegu informacji powinien być szef rozpoznania.

Rozbudowa inżynierska rejonu wyjściowego.

OGM bezpośrednio przed wejściem do działań zajmuje rejon wyjściowy /oddalony od rubieży wejścia o 20-40 km², w którym przebywa średnio 4-6 godzin. Bliska odległość od linii styczności wojsk i możliwość bezpośredniego oddziaływania nieprzyjaciela nakazuje pełne wykonanie wielu zadań zabezpieczenia inżynierskiego, natomiast czas przebywania w nim wynoszący kilka godzin oraz wymogi operacyjno-taktyczne wynikające z celu i zasad działania OGM wskazują, iż taki rejon może być w minimalnym stopniu - a niekiedy w ~~szk~~ ogóle - rozbudowany pod względem inżynierskim. W każdym razie należy sądzić, iż nie będzie on przygotowywany do działań zaczepno-obronnych tak, jak to ma częste miejsce w stosunku do innych dywizji rozmieszczonych w rejonie wyjściowym armii /czyli oparty na punktach oporu, usytuowanych na poszczególnych pozycjach i pasach, wykonywanych okopach itp/, chyba, że te prace inżynierskie zostaną wykonane na korzyść OGM znacznie wcześniej.

W związku z tym, że DPanc działająca jako OGM przebywa w rejonie wyjściowym krótko i jest przeznaczona do szybkiego wejścia i działania zaczepnego w głębi operacyjnej nieprzyjaciela, jej rejon wyjściowy powinien odpowiadać tym nowym warunkom. Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że rejon wyjściowy OGM w składzie DPanc powinien zapewniać: odpowiedni system dróg umożliwiający rozmieszczenie pododdziałów i oddziałów oraz sprawne ich wyjście na rubież, wejścia do działań w planowanym ugrupowaniu: dogodne warunki wykorzystania naturalnych właściwości terenowych dla ukrycia i maskowania wojsk; wykonanie najprostszyc

prac inżynierskich /I kolejności przede wszystkim wzdłuż dróg w postaci /szczelin/ dla ludzi i części sprzętu bojowego. Wozy bojowe i inne pojazdy należałoby rozmieszczać wzdłuż dróg w odległości nie większej niż 25-50 m od drogi po obu jej stronach, zachowując odległość między pojazdami nie mniejszą niż 50 m /diapozytyw nr..../ W ten sposób na jednym kilometrze drogi /przesieki/ można rozmieścić około 40 pojazdów. Chodzi bowiem o to, że liniowe /linearne/ rozmieszczenia pododdziałów OGM w porównaniu z powierzchniowym /kulistym/, zapewnia przynajmniej 1,5-krotnie lepszą ochronę wojsk przed skutkami uderzeń jądrowych, a ponadto umożliwia szybkie i sprawne wyjście oddziałów na zasadnicze drogi marszu /manewry/. Linearne, rozmieszczenie pododdziałów i oddziałów OGM wymaga jednak istnienia odpowiedniej sieci drogowej. Przeprowadzone kalkulacje wskazują na to, że linearne rozmieszczenia wojsk wzdłuż dróg pozwala na zajęcie mniejszych rejonów wyjściowych niż to przewidują normy taktyczne. Biorąc pod uwagę gęstość dróg na 100 km^2 , dla DPanc trzeba zająć rejon o powierzchni na terenie PRL - 220 km^2 , a na terenie ZTDW - $75-80 \text{ km}^2$ /diapozytyw nr...../

Wybierając rejony wyjściowe /rozmieszczenia, ześrodkowania/, często wykorzystuje się lasy. Jeśli ma to uzasadnienie - ze zrozumiałych względów - w okresie pokoju, to nie wydaje się, aby było właściwe w okresie działań wojennych. Chodzi bowiem o to, że do lasu można stosunkowo łatwo wejść, ale bardzo trudno z niego wyjść, zważywszy współczesne możliwości oddziaływania nieprzyjaciela. Teren urozmaicony, osiedla, a nawet małe miejscowości są w tej mierze bardziej przydatne do rozmieszczenia i maskowania wojsk OGM.

OGM powinna zająć wyznaczony rejon wyjściowy, po jego rozpoznaniu i ewentualnym rozminowaniu, w takim ugrupowaniu, który zapewni jej aprowanie wyjście i przyjęcie ugrupowania bojowego do działań. Należy ograniczyć do minimum wszelki ruch i manewrowanie pododdziałami w rejonie wyjściowym, a także inne czynności przygotowawcze, mogące zdemaskować cel działania dywizji. Stąd też planowanie, organizacja i przygotowanie dywizji do działania jako OGM powinno być zakończone w rejonie ześrodkowania oddalonym o 50-60 i więcej kilometrów od rubieży styczności wojsk.

Przygotowanie i utrzymanie dróg przegrupowania z rejonu wyjściowego do rubieży wejścia OGM do działań

W celu sprawnego wyjścia OGM na rubież wejścia do działania niezbędne jest przygotowanie i utrzymanie odpowiedniej liczby dróg. Liczba dróg zależy przede wszystkim od przyjętego ugrupowania bojowego OGM oraz warunków terenowych. OGM wchodzi do działania w szykach przedbojowych, tzn. w kolumnach batalionowych lub - w wypadku pododdziałów czołgów - kompanijnych. Stąd też liczba działających /maszerujących/ w pierwszym rzucie kolumn warunkuje przygotowanie takiej samej liczby dróg. Średnio DPanc działająca jako OGM, mając w pierwszym rzucie dwa pułki czołgów potrzebuje od 4 do 6 dróg wejścia. Ponadto od szczebla dywizji wzwyż istnieje potrzeba przygotowania i utrzymania - oprócz dróg dofrontowych niezbędnych do przegrupowania bojowych pododdziałów i oddziałów OGM - jednej drogi dla pododdziałów specjalnych. Ze względu na silne oddziaływanie nieprzyjaciela, a przede wszystkim jego lotnictwa, w pasie działania OGM powinna się wyznaczać drogi zapasowe oraz rokady do przeprowadzenia manewru siłami i środkami.

Liczba dróg wejścia armii jako OGM frontu zależy od liczby dywizji w pierwszym rzucie. Przyjmując w pierwszym rzucie dwie dywizje, należy założyć, że średnio armii trzeba: dla oddziałów ogólnowojskowych od 8 do 12 dróg oraz 1-2 drogi dla pododdziałów i oddziałów specjalnych. /schemat nr...../

Drogi wejścia OGM powinny przygotowywać i utrzymywać wojska będące w styczności z nieprzyjacielem, jednak w związku z dużą ich liczbą niezbędna będzie w tym zakresie pomoc przełożonego. Ponadto wchodząca do działania dywizja powinna na czele sił głównych /poszczególnych kolumn pierwszego rzutu/ przegrupowywać pododdziały inżynieryjno-drogowe oraz zorganizowane do działania w głębi oddziały torujące /OT/, w których skład powinien być włączony podstawowy sprzęt do torowania dróg, przejść w zaporach inżynieryjnych oraz naturalnych przeszkodach terenowych. Techniczne wykonywanie prac inżynieryjnych związanych z utrzymaniem /torowaniem/ dróg odbywać się powinno na zasadach zgodnych z obowiązującymi instrukcjami.

Wykonywanie przejść w zaporach inżynieryjnych na rubieży wejścia OGM do działania.

Wykonywanie przejść w zaporach inżynieryjnych na rubieży wejścia OGM do działania jest bezpośrednio związane z przygotowaniem i utrzymaniem dróg. Przejścia w zaporach powinny być wykonywane na kierunkach poszczególnych dróg wejścia. Aby uniknąć zużycia sprzętu i środków do wykonywania przejść przez OGM, zadania to w całości powinno być wykonywane siłami i środkami przełożonego oraz wojsk będących w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. OGM wchodzi do działania w sztykach przedbojowych; zasada ta w sporadycznych wypadkach może zostać pominięta i OGM całością lub częścią sił będzie zmuszona do dołamywania obrony nieprzyjaciela, a więc będzie wchodzić do działania w sztykach przedbojowych, na każdą kolumnę bpk /kcz/ w I rzucie niezbędne jest przygotowanie 1-2 przejść. Zróznicowanie, a więc przygotowanie jednego lub dwóch przejść spowodowane jest koniecznością zapewnienia wysokiego tempa wejścia OGM i uniknięcia ewentualnych zatrzymań wynikłych z niekorzystnych dla OGM sytuacji taktycznych na rubieży wejścia. W wypadku drugim, kiedy OGM będzie zmuszona wchodzić do działania w szyku bojowym, liczba przejść dla niej będzie zależała od ugrupowania bojowego. Wówczas dla każdego pierwszorzutowego plutonu przygotować należy po jednym przejściu.

Należy nadmienić, że w zakresie wykonywania przejść w zaporach inżynieryjnych nieprzyjaciela szczególne znaczenie będzie miało prowadzenie rozpoznania inżynieryjnego, ponieważ liczba zapór minowych w sytuacji dynamicznej - a taką sytuacją jest wejście OGM do działań - będzie zróżnicowana. Zależąca ona będzie od możliwości nieprzyjaciela i dynamiczności uderzenia sił głównych w celu utworzenia luki /wyłonu/ w obronie niezbędnej dla wejścia OGM. Gdy uderzenie będzie zdecydowane i konsekwentnie kontynuowane, wówczas przewidywać należy, że liczba zapór klasycznych będzie zdecydowanie mniejsza. Jednak zwiększy się prawdopodobnie liczba zapór ustawionych sposobem zdalnym.

Przejścia w zaporach inżynieryjnych własnych przygotowuje się zawczasu, natomiast w zaporach nieprzyjaciela wykonuje się bezpośrednio przed wejściem przy pomocy trałów /KMT-4, KMT-6/ lub ładunkami wydłużonymi: saperskimi ŁWD-100/5000 i czołgowymi PW-KWD/C.

Odpowiedzialność za wejście OGM do działań, a w tym za wykonanie przejść w zaporach ciąży na przełożonym. Nie zwalnia to jednak dowódców oddziałów i pododdziałów OGM od obowiązku przygotowania środków i planowania wykonywania przejść własnymi siłami. W związku z tym na czele poszczególnych pierwszorzutowych kolumn OGM powinny znajdować się siły i środki zdolne do torowania przejść, mogą to być OT lub grupy torujące przygotowane do torowania przejść w głębi obrony.

3.2. Realizacja zadań zabezpieczenia inżynierskiego w okresie prowadzenia działań bojowych

Działanie OGM w głębi operacyjnej nieprzyjaciela, polegające na zniszczeniu, obezwładnieniu lub opanowaniu określonych obiektów /rejonów/ jest jej zasadniczym zadaniem a jednocześnie najtrudniejszym okresem działań. Wynika to zarówno z celu działania OGM, którego treścią generalnie jest dezorganizacja systemu obrony nieprzyjaciela, jak też ze specyfiki jej działania w tym okresie. Osiągnięcie celu działania OGM, poprzez wykonanie szeregu zadań bojowych przez pododdziały i oddziały ogólnowojskowe oraz rodzajów wojsk, uzależnione jest od wielu czynników, w tym od realizacji zadań zabezpieczenia inżynierskiego.

Zabezpieczenie inżynierskie OGM w okresie działań w głębi operacyjnej nieprzyjaciela spełnia niezwykle ważną rolę w zapewnieniu jej szybkiego tempa działań, swobodnego manewrowania oraz w zwiększeniu odporności wojsk na uderzenia nieprzyjaciela.

Do zasadniczych zadań zabezpieczenia inżynierskiego działań OGM realizowanych w okresie jej działań w głębi operacyjnej zaliczyć należy:

- prowadzenie rozpoznania inżynierskiego;
- torowanie dróg oraz przejść w zaporach inżynierskich;
- urządzenie przepraw podczas pokonywania przeszkód wodnych;
- zakładanie zapór w celu osłony skrzydeł i umocnienia opanowanej rubieży /rejonu, obiektu/;

Prowadzenie rozpoznania inżynierskiego

Ciągłość i wiarygodność informacji rozpoznawczych podczas działania OGM w głębi ugrupowania nieprzyjaciela ma duże znaczenie dla osiągnięcia celu działania. Proces pozyskiwania

informacji rozpoczyna się już w okresie przygotowawczym i kontynuowany powinien być do końca działań. Uczestniczą w nim siły i środki przełożonego oraz organiczne siły OGM. Informacje uzyskiwane od przełożonego, ciągle uzupełniane w toku prowadzenia działań zapewnić powinny proces decyzyjny i wykonanie zadania bojowego przez OGM. Siły i środki organiczne należałoby wykorzystywać przede wszystkim do potwierdzania i wzbogacania inżynierskich informacji rozpoznawczych. Stąd zasadniczym celem rozpoznania inżynierskiego w tym okresie działań OGM będzie określenie: charakterystyki terenu pod kątem możliwości swobodnego w nim działania, przedsięwzięć inżynierskich nieprzyjaciela oraz składu, organizacji i wyposażenia jego wojsk inżynierskich. Do zadań szczególnych w tym zakresie zaliczyć należy:

- ustalenie rejonów /rubieży/ rozbudowy zapór inżynierskich, a szczególnie węzłów i komór min jądrowych oraz punktów kierowania ich wybuchami;

- ustalenie kolejnych rubieży obrony nieprzyjaciela przygotowywanych na kierunkach działania OGM, szczególnie pod względem rozbudowy inżynierskiej;

- ustalenie i rozpoznanie systemu zapór inżynierskich stanowiących osłonę obiektów nieprzyjaciela, będących celami działania OGM;

- pozyskanie danych o terenie i znajdujących się na nim przeszkodach i obiektach mogących utrudnić działanie OGM;

- wyszukanie i ustalenie dogodnych odcinków do forsowania przeszkód wodnych, przejść przez ciałniny, tereny zabagnione itp.

Do wykonania powyższych zadań rozpoznawczych szef saperów, a na szczeblu armii - szef wojsk inż. powinien wykorzystywać około 60 procent organicznych i przydzielonych sił rozpoznawczych organizując przede wszystkim IPR. Pozostałe siły należałoby utrzymywać w odwodzie lub wzmacniać nimi ogólnowojskowe elementy rozpoznawcze. Odwód inżynierskich elementów rozpoznania może być wykorzystywany do prowadzenia rozpoznania ważnych obiektów, które nie były ujęte w planie rozpoznania, a potrzeba ich rozpoznania wynika w trakcie prowadzenia działań.

Omawiając problem rozpoznania inżynierskiego w okresie przygotowawczym OGM do działania, wskazano potrzebę wzmacniania dywizji 1-2 pbr. Zakładając, że dywizja zostanie wzmocniona

i dysponować będzie około 12 drużynami, wówczas siły te można wykorzystać w sposób następujący: z sześciu drużyn zorganizować IPR lub SIPR, trzy drużyny włączyć w skład ogólnowojskowych elementów rozpoznawczych pozostałe trzy drużyny, utrzymywać ~~w odwodzie~~ w odwodzie. Wydaje się, że takie wykorzystanie sił zapewnić powinno dostarczenie niezbędnych informacji, koniecznych w działaniach OGM.

Torowanie dróg oraz przejść w zaporach inżynierskich

Przygotowanie, utrzymanie a przede wszystkim torowanie dróg w działaniu OGM ma niezwykle istotne znaczenie dla zapewnienia jej manewrowości oraz wysokiego tempa. System dróg OGM, działającej w oderwaniu od sił głównych, będzie odmienny od przyjmowanego w normalnych działaniach zaczepnych. Różnica polega przede wszystkim na tym, że będzie to system zamknięty, a ^(autonomiczny) długość utrzymywanych odcinków dróg skróci się, gdyż ograniczy się praktycznie do długości kolumn poszczególnych pododdziałów i oddziałów wchodzących w skład OGM /diapozytyw nr...../. Biorąc pod uwagę, że OGM działać będzie w zasadzie w sztykach przedbojowych, należy stwierdzić, iż liczba dróg w zależności od ugrupowania wzrośnie i wyniesie średnio w pułku 3-5, a w dywizji 14-24 /diapozytyw nr ...../ Właściwością w zakresie przygotowania i utrzymania dróg dla OGM jest również to, że działając w oderwaniu od sił głównych będzie musiała liczyć tylko na własne i ewentualnie podporządkowane jej siły i środki bez możliwości wsparcia ze strony wojsk inżynierskich przełożonego.

Analizując możliwości pododdziałów inżynierskich oddziałów i ZT /w pułku jeden pluton inżyniersko-drogowy, w dywizji jedna kompania inżyniersko-drogowa oraz cztery plutony inżyniersko-drogowe w poszczególnych pułkach/, należy stwierdzić, że organiczne plutony i kompanie inżyniersko-drogowe nie wystarczą do utrzymania niezbędnej liczby dróg. Istnieje zatem potrzeba wcześniejszego wzmocnienia OGM siłami inżyniersko-drogowymi z wyższego szczebla. Bazując jednak na sprzęcie inżynierskim typu: most BLG, urządzenie spycharkowe USCz, oraz na innym drobnym sprzęcie saperskim znajdującym się w wyposażeniu batalionów zmechanizowanych i kompanii czołgów, można zwiększyć możliwości tych pododdziałów w torowaniu dróg. Ww sprzęt włączony w skład oddziałów torujących jest w stanie, we współdziałaniu z pozostałymi siłami OT, torować drogę dofrontową dla ppz lub kcz. Techniczne możliwości powyższego sprzętu dorównują, a niekiedy

przewyższają możliwości sprzętu znajdującego się w pododdziałach inżynieryjnych. Można stąd wysunąć wniosek, że na przykład pułk zmechanizowany w wypadku tworzenia oddziałów torujących, wyposażonych w specjalistyczny sprzęt inżynieryjny do torowania dróg, przejść w zaporach i pokonywania wąskich przeszkód wodnych, jest w stanie we własnym zakresie zabezpieczyć niezbędną liczbę dróg przegrupowania dla swoich pododdziałów i w zasadzie nie wymaga wzmocnienia siłami inżynieryjno-drogowymi przez przełożonego. /diapozytyw nr...../ Należy sądzić, że odpowiednio wzmocniony, wymienionym powyżej sprzętem, oddział torujący będzie posiadał w zakresie torowania dróg możliwości zbliżone do oddziałów zabezpieczenia ruchu /OZR/ organizowanych na bazie plutonu inżynieryjno-drogowego.

W dywizji zachodzi potrzeba utrzymania - oprócz dróg pułkowych - minimum jednej drogi dywizyjnej, niekiedy rokadowej oraz dodatkowych odcinków dróg łączących rejon rozmieszczenia pododdziałów zabezpieczenia /tzw. rejon bazowy/ z drogami pułkowymi. Aby zadanie to wykonać, na tym szczeblu organizacyjnym niezbędne jest wzmocnienie dywizji minimum jedną kompanią inżynieryjno-drogową. Dysponując kompanią inżynieryjno-drogową z dywizyjnego batalionu saperów oraz przydzieloną dodatkową kompanią z brygady saperów, szef saperów dywizji może zorganizować do czterech oddziałów zabezpieczenia ruchu w sile plutonu inżynieryjno-drogowego każdy, co niewątpliwie zapewni utrzymanie dróg dywizyjnych. /diapozytyw nr...../

Z torowaniem dróg w toku działania OGM będzie związane bezpośrednio wykonywanie przejść w zaporach inżynieryjnych. Należy przewidywać, że OGM może napotkać dwa rodzaje zapór: pierwsze to zapory ustawione przez nieprzyjaciela w celu zahamowania tempa działania OGM - mogą to być przede wszystkim pola minowe narzutowe ustawione sposobem zdalnym, grupy min lub odcinki pól minowych z min klasycznych, a także miny jądrowe; drugie to zapory stanowiące osłonę obiektów ataku OGM - będą to przede wszystkim klasyczne pola minowe ustawione zawczasu, dobrze zamaskowane i chronione.

Zarówno w pierwszym, jak i drugim wypadku podczas pokonywania wszelkiego rodzaju zapór powinna obowiązywać zasada pełnej samodzielności w tym zakresie pododdziałów ogólnowojskowych, wykonujących zasadnicze zadania bojowe. Wynika to także z większej możliwości tych pododdziałów w torowaniu przejść w stosunku do

pododdziałów inżynieryjnych /np. pcz siłami wojsk inżynieryjnych może jednorazowo wykonać 5 przejść, natomiast pododdziały ogólnowojskowe tegoż pułku mogą przy użyciu trałów KMT-4, KMT-6 i ładunków PW-LWD/C - wykonać 11 przejść/. Stąd też zachodzi potrzeba pełnego wykorzystania trałów wykopowych /KMT-4, KMT-6/ oraz czołgowych wyrzutni ładunków wydłużonych /PW-LWD/C/. Szczególne znaczenie w torowaniu przejść w działaniach bojowych OGM mogą mieć ładunki wydłużone zamontowane na czołgach. Ich liczba, w związku z kilkudobowym czasem działania OGM oraz mogącymi wystąpić trudnościami w zaopatrzeniu, jest zbyt mała i nie zapewnia torowania przejść na całą głębokość działania. Wydaje się konieczne zwiększenie w każdej kompanii czołgów liczby ładunków PW-LWD/C/ w dwóch aktualnie do czterech a nawet sześciu. ~~Rozw~~ Rozwiązanie takie, co prawda dość kosztowne, poważnie zwiększyłoby możliwości poszczególnych pododdziałów i oddziałów w zakresie torowania przejść, a optymalne ich urzutowanie w ugrupowaniu OGM i w miarę możliwości oszczędne wykorzystanie w znacznym stopniu zmniejszy potrzebę uzupełnienia ładunków trudną przecież drogą powietrzną w toku prowadzenia działań.

Przejścia w polach minowych, stanowiących osłonę obiektów działania /ataku/ OGM, wykonuje się na ogólnie przyjętych zasadach.

Do torowania przejść w toku działania OGM na szczeblu kompania czołgów, batalion zmechanizowany, pułk, należy organizować oddziały torujące /saperskie grupy torujące/. Elementy te wzmocnione odpowiednio sprzętem do wykonywania przejść w zaporach i torowania dróg będą w stanie zaspokoić potrzeby OGM w realizacji omawianego w tym zagadnieniu zadania zabezpieczenia inżynieryjnego.

Urządzenie i utrzymanie przepraw podczas pokonywania przeszkód wodnych.

Urządzenie i utrzymywanie przepraw podczas pokonywania przeszkód wodnych w toku działania OGM będzie zdecydowanie wpływać na jej tempo działania i swobodę manewru. Wykorzystanie sprzętu pontonowego i desantowo-przeprawowego w zabezpieczeniu inżynieryjnym działań OGM budzi wiele kontrowersji, szczególnie w zakresie wykorzystania pododdziałów pontonowych. W Armii Radzieckiej ^{w latach 48-82} zrezygnowano w ogóle z wykorzystywania parku

pontonowego w działaniach OGM, uznając go za element zbyt ociąża-
ły i hamujący tempo działania.

Życzeniem każdego dowódcy OGM byłoby dysponowanie sprzętem
całkowicie pływającym i o ile w stosunku do pododdziałów zmecha-
nizowanych i częściowo artylerii jest to /lub będzie w niedługiej
przyszłości/ realne, o tyle w odniesieniu do sprzętu większości
pododdziałów specjalistycznych, a przede wszystkim tyłowych jest
to wręcz niemożliwe. Stąd zajdzie potrzeba przeprowadzenia w dywizji
ok. 2000 /w armii około 10 000 /pojazdów niepływających.

Specyfika działania OGM, duża manewrowość, wysokie tempo
oraz ograniczony często czas na organizację przepraw oraz duże
prawdopodobieństwo zniszczenia istnieją^{ych} przepraw przez nieprzy-
jaciela zmusza do głębokiego przemyślenia problemu pokonywania
przeszkód wodnych. Częstotliwość występowania przeszkód wodnych
jest duża, średnio co 10-12 km istnieje wąska przeszkoda wodna,
na której może zaistnieć konieczność urządzania przepraw.
Podstawową zasadę w działaniach OGM powinno być uchwytowanie
oddziałami wydzielonymi i desantami powietrznymi istniejących
mostów stałych. Jednak w wypadku ich zniszczenia zasadniczym
rodzajem przeprawy dla pododdziałów zmechanizowanych powinny być
przeprawy desantowe, czołgi w sprzyjających warunkach powinny
pokonywać przeszkody wodne pod wodą lub na przeprawach promowych
przy wykorzystaniu promów GSP, pododdziały specjalistyczne
/artyleria, tyły, saperzy i inni/ na przeprawach desantowych
urządzonych przez inżynieryjne pododdziały desantowo-przeprawowe.

W działaniach OGM istnieje również możliwość wykorzystywa-
nia parków pontonowych PP-64 dla urządzania przepraw mostowych
/promowych/ na wąskich, a niekiedy i średnich przeszkodach wodnych.
Po urządzonych mostach pontonowych przeprawiałyby się cały
sprzęt niepływający pododdziałów specjalistycznych przegrupowujący
się lub rozmieszczony w rejonie bazowym.

Park pontonowy znajdujący się w dywizyjnym batalionie
saperów może być wykorzystywany tylko okresowo /skokami/.
Czas eksploatacji mostu na przeszkodzie wodnej zależy przede
wszystkim od tempa działania OGM. Z góry należy założyć, że
działając w przestrzeni zajętej przez nieprzyjaciela, kompania
pontonowa nie może przekroczyć zewnętrznych pododdziałów OGM,
ponieważ zostałaby prawdopodobnie całkowicie zniszczona. Zatem

wszystkie czynności związane z urządzeniem przeprawy mostowej, eksploatację mostu oraz jego zwinięciem muszą czasowo i przestrzennie mieścić się w ramach ugrupowania bojowego OGM. Przyjmując średnie tempo działania 6-8 km/h oraz głębokość ugrupowania bojowego OGM w składzie dywizji pancерnej, wynoszącą 30-40 km, należy założyć, że czas na wykonanie powyższych czynności wyniesie średnio około 6 godzin. Odejmując od tego czas potrzebny na budowę mostu i jego demontaż oraz pewien zapas czasu wynikający z potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa kompanii pontonowej, otrzymamy możliwość eksploatacji mostu przez około 2 godziny /diapozytyw nr.. Czas ten zapewnia przeprowadzenie około 800 pojazdów. /Możliwości wykorzystania kpoint w działaniach OGM-A przedstawia załącznik..../ W niektórych wypadkach ilość sprzętu pontonowego może pozwolić na urządzenie dwóch, a nawet trzech mostów /szczególnie na wąskich i bardzo wąskich przeszkodach wodnych/; wówczas ilość przeprowadzonego sprzętu po moście może odpowiednio wzrosnąć. Nie wystarcza to jednak do przeprowadzenia całości sił dywizji. Organiczna kompania desantowo-przeprawowa jest w stanie w czasie 6 godzin na średnich przeszkodach wodnych przeprowadzić dodatkowo około 220 pojazdów. Zachodzi zatem potrzeba wzmocnienia dywizji dodatkowymi siłami desantowo-przeprawowymi lub pontonowymi w ilości minimum jedna kompania PTS i jedna GSP lub do batalionu pontonowego. Siły te wraz z organicznymi pododdziałami desantowo-przeprawowymi i pontonowymi, przy założeniu, że pododdziały zmechanizowane i niekiedy pododdziały czołgów będą samowystarczalne w pokonywaniu przeszkód wodnych, w pełni powinny zabezpieczyć potrzeby dywizji w urządzeniu przepraw.

Powyższe siły desantowo-przeprawowe można użyć w sposób następujący. * Każdemu pcz przydzielić 3-4 PTS i 3 GSP a pz 4-6 PTS i 1-2 GSP /diapozytyw nr..../

Zakładanie zapór i wykonywanie niszczeń

Zakładanie zapór i wykonywanie niszczeń w działaniach OGM organizuje się w celu:

- osłony skrzydła OGM lub jego elementów ugrupowania bojowego przed ewentualnym uderzeniem nieprzyjaciela;
- osłony rejonu bazowego /lotnisk, lądowisk/ przed działaniem grup dywersyjno-rozpoznawczych lub taktycznych desantów nieprzyjaciela;
- odparcia kontrataku lub przeciwuderzenia;

- umocnienia opanowanych rejonów lub rubieży.

Podstawowym rodzajem minowania w toku prowadzenia działań przez OGM będzie minowanie ~~przez~~ pośpiesznie /manewrowe lub doraźne/. Minowanie manewrowe realizować mogą organizowane na bazie plutonów minowania i niszczeń oddziały zaporowe /OZap/. Biorąc pod uwagę wysokie tempo działania OGM i dużą manewrowość oraz mogące wystąpić zagrożenie uderzeniem nieprzyjaciela ze wszystkich stron, OZap powinien być elementem bardzo manewrowym mogącym bardzo szybko zmieniać kierunki swego działania. Stąd też wydaje się konieczne wyposażenie go w śmigłowce przystosowane do ustawiania min.

Armijne i dywizyjne pododdziały i oddziały saperские posiadają etatowe plutony /kompanie/ minowania i na tych szczeblach organizacja OZap nie stanowi poważniejszego problemu. Gorzej przedstawia się sprawa na szczeblu pułku, gdyż nie posiada on specjalistycznego pododdziału do organizacji OZap, a ze względu na stałe zagrożenie uderzeniem nieprzyjaciela powinien na okres działań taki element organizować, istnieje więc potrzeba wzmocnienia pułków siłami minimum jednego plutonu saperów do organizacji OZap. W wypadku organizowania w dywizji kilku /2-3/ powietrznych oddziałów zaporowych można niekiedy zrezygnować z organizacji OZap w 1-2 pułkach. Zadania minowania manewrowego na korzyść tych pułków będą realizowane dywizyjnymi OZap.

OZap w działaniach zaczepnych w zasadzie zawsze współdziała z odwodem przeciwpancernym. W działaniach OGM należy przewidywać częste samodzielne działanie OZap na zagrożonych kierunkach. OZap w OGM najczęściej będzie minował na nie planowanych rubieżach, co wynika ze specyfiki działania OGM, dużej zmienności sytuacji i stosunkowo małej możliwości przewidywania działań nieprzyjaciela. Stąd w niektórych wypadkach będzie zachodziła konieczność wyznaczania - oprócz konkretnych rubieży minowania OZap - także kierunków lub pasów jego działania, w których granicach wyznaczone mogą być doraźne rubieże minowania.

W zakresie zakładania zapór inżynierskich należy usamodzielnąć te pododdziały i oddziały ogólnowojskowe, których końcowym zadaniem będzie opanowanie i utrzymanie określonego rejonu. W celu umocnienia opanowanego rejonu /rubieży/ niezbędna jest między innymi rozbudowa systemu zapór, szczególnie na kierunkach najbardziej zagrożonych spodziewanym atakiem nieprzyjaciela. W rozbudowie zapór powinny uczestniczyć przede wszystkim pododdziały i oddziały ogólnowojskowe broniące opanowanej rubieży oraz inżynierskie, zabezpieczające ich działania.

Przedstawione problemy zabezpieczenia inżynieryjnego OGM nie wyczerpują wszystkich zagadnień. Niektóre z nich nie były do tej pory przedmiotem badań naukowych i ćwiczeń taktycznych. Jednak obecny poziom wiedzy teoretycznej w tym zakresie, sprawdzony częściowo w ćwiczeniach taktycznych SOW i POW pozwala określić zasadnicze wnioski dotyczące zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM. Są one w dużej mierze zgodne z poglądami SWiż. MON.

Do podstawowych z nich należą:

1. Podstawowymi zadaniem zabezpieczenia inżynieryjnego jest zapewnienie ciągłości i skuteczności działań inżynieryjnych.
2. Podstawowymi zadaniem zabezpieczenia inżynieryjnego jest zapewnienie ciągłości i skuteczności działań inżynieryjnych.
3. a) w okresie przygotowania i realizacji OGM do zabezpieczenia inżynieryjnego należy przede wszystkim zwrócić uwagę na:
  - rozpoznanie i zabezpieczenie obiektów inżynieryjnych w interesu;
  - rozpoznanie i zabezpieczenie obiektów inżynieryjnych w interesu;
  - przygotowanie i realizację systemu działań inżynieryjnych przed rozpoczęciem działań operacyjnych i przed rozpoczęciem działań operacyjnych;
  - prowadzenie robót inżynieryjnych i zabezpieczenie w interesu;
  - zabezpieczenie obiektów inżynieryjnych w interesu;
  - zabezpieczenie obiektów inżynieryjnych w interesu;
  - zabezpieczenie obiektów inżynieryjnych w interesu;
  - zabezpieczenie obiektów inżynieryjnych w interesu;
4. Z praktycznej działalności OGM wynika potrzeba zapewnienia ciągłości i skuteczności działań inżynieryjnych w interesu i w interesu.

WNIOSKI KONCOWE

1. Zabezpieczenie inżynieryjne działań bojowych OGM spełniać będzie zasadniczą rolę w zapewnieniu jej dużej manewrowości i wysokiego tempa działań.
2. W zakresie i sposobach realizacji zadań zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM decydować będą: właściwości działania OGM i zakres stojących przed nią zadań; warunki terenowe i oddziaływanie nieprzyjaciela; stan, wyszkolenie i możliwości organicznych i przydzielonych pododdziałów inżynieryjnych.
3. Podstawowymi zadaniami zabezpieczenia inżynieryjnego OGM zazwyczaj będą:
  - a/ w okresie przygotowawczym i wejście OGM do bitwy:
    - prowadzenie rozpoznania inżynieryjnego nieprzyjaciela i terenu;
    - rozbudowa inżynieryjna rejonu wyjściowego do działania;
    - przygotowanie i utrzymanie systemu dróg oraz torowanie przejść w zaporach inżynieryjnych i przeszkodach terenowych
  - b/ w okresie prowadzenia działań:
    - prowadzenie rozpoznania inżynieryjnego nieprzyjaciela i terenu;
    - torowanie dróg oraz przejść w zaporach inżynieryjnych i przeszkodach terenowych;
    - urządzenie przepraw podczas pokonywania przeszkód wodnych;
    - osłona zaporami minowymi skrzydeł i styków oraz opanowanych rejonów /rubieży, obiektów/;
    - zaopatrywanie w sprzęt i materiały inżynieryjne.
4. Z właściwości działania OGM wynika potrzeba znacznego usamodzielnienia pododdziałów ogólnowojskowych od szczebla kompania czołgów i batalion piechoty w zakresie: torowania dróg oraz przejść w zaporach inżynieryjnych, pokonywania przeszkód wodnych oraz prowadzenia rozpoznania inżynieryjnego. Z tym wiąże się znaczna decentralizacja pododdziałów inżynieryjnych. Usamodzielnienie pododdziałów ogólnowojskowych wymaga odpowiedniego ich wzmocnienia siłami i środkami inżynieryjnymi.

5. Do realizacji zadań zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM w większym stopniu niż podczas prowadzenia natarcia angażować należy pododdziały ogólnowojskowe i przede wszystkim wykorzystywać sprzęt inżynieryjny będący organizacyjnie i technicznie związany z tymi pododdziałami. W większym też stopniu należy egzekwować odpowiedzialność dowódców pododdziałów i oddziałów ogólnowojskowych za realizacją zadań zabezpieczenia inżynieryjnego na odpowiednich szczeblach dowodzenia.
6. Przygotowanie i wprowadzenie OGM do działania realizować powinno być ~~w~~ całości siłami i środkami armii oraz wojsk będących w styczności z nieprzyjacielem. Nie zwalnia to oczywiście w skrajnych przypadkach do bezpośredniego użycia również sił OGM.
7. Podstawowym sposobem torowania przejść w zaporach inżynieryjnych /szczególnie minowych/ w przypadku niemożliwości ich obejścia powinien być sposób mechaniczny przy użyciu trałów KMT-6 /KMT-4/ oraz sposób wybuchowy przy wykorzystaniu czołgowych i saperskich wyrzutni dużych ładunków wydłużonych. Ilość w/w sprzętu należy odpowiednio zwiększyć. Dążąc należy do tego, aby każdy czołg działający w składzie OGM był wyposażony w trał wykopowy i aby każda kcz miała minimum dwa - trzy czołgi z zamontowanymi wyrzutniami LWD. Zwiększenie w pododdziałach czołgów trałów wykopowych oraz dużych ładunków wydłużonych jest konieczne ponieważ OGM ^{w toku działań w głębi} ~~w ciągu jednej doby~~ operacyjnej nieprzyjaciela może od 3 do 4 razy pokonywać zapory minowe.
8. Na okres działań OGM w batalionach piechoty zmotoryzowanej organizować oddziały torujące a w kompaniach czołgów saperskie grupy torujące.
9. Zabezpieczenie drogowe w pułkach organizować wykorzystując do tego celu organicznie plutony inżynieryjno-drogowe oraz oddziały torujące, w skład których włączać mosty czołgowe B&G, czołgi z urządzeniami spycharkowymi oraz inny sprzęt nadający się do prac drogowych a będący na wyposażeniu pułków. Na szczeblu dywizji organizować oddziały zabezpieczenia ruchu, które wzmocniać pododdziałami ogólnowojskowymi. Dywizyjne oddziały zabezpieczenia ruchu wykorzystywać do torowania dróg manewru dla pododdziałów specjalistycznych i tyłowych, stanowiska dowodzenia dywizji a niekiedy dla oddziałów drugorzutowych.

a także niekiedy transportery PTS.

14. Zaopatrywanie w sprzęt i środki inżynierskie w czasie działań realizowane może być drogą powietrzną - doraźnie, nie jest ono jednak w stanie pokryć pełnego zużycia środków inżynierskich oraz strat sprzętu inżynierskiego.
15. W czasie prowadzenia działań śledzić za magazynami logistycznego zabezpieczenia, dążyć do ich uchwycenia i wykorzystania takich środków jak: materiały pędne i smary, amunicję, miny, materiał wybuchowy, woda itp. Ponadto do realizacji zadań zabezpieczenia inżynierskiego wykorzystywać zdobyczny sprzęt inżynierski.
16. Planowanie i organizowanie zabezpieczenia inżynierskiego realizować w rejonie ześrodkowania OGM pozostawiając jak najwięcej czasu pododdziałom i oddziałom na przygotowanie się do realizacji zadań zabezpieczenia inżynierskiego.
17. Wyeliminować ze składu pododdziałów inżynierskich sprzęt, którzy swoimi parametrami technicznymi i taktycznymi mógłby hamować tempo działań, lub który nie zapewnia sprawnej realizacji zadań inżynierskich .
18. W czasie działań OGM poszukiwać nowatorskich i nietypowych sposobów realizacji zadań zabezpieczenia inżynierskiego i wdrażać je w działaniach. Najbardziej skuteczne sposoby realizacji zadań inżynierskich rozpowszechniać do stosowania w wojskach.

Przeprowadzone przez autora badania i zaproponowane rozwiązania w zakresie zabezpieczenia inżynierskiego działań OGM nie są zamykają całkowicie problemu. Dalsze badania dotyczące powinny doskonalenia zaproponowanych przez autora rozwiązań oraz stosowanych praktycznie przez wojska metod i sposób realizacji zadań inżynierskich. Ponadto badania powinny iść w kierunku możliwości wprowadzenia na wyposażenie wojsk nowoczesnego sprzętu inżynierskiego i wykorzystanie go do zabezpieczenia działań OGM, dotyczy to między innymi czołgu saperskiego, środków zdalnego minowania, transporterów rozpoznania inżynierskiego min MPP-B itp. Wprowadzenie w/w sprzętu pozwoli prawdopodobnie, doskonalenie rozwiązywać problemy zabezpieczenia inżynierskiego działań OGM. Droga do tego wiedzie przez biura konstrukcyjne, place ćwiczeń poligony oraz twórcze działanie kadry LWP.

Wydrukowano w 2 egz.

Egz. Nr 1 - Bibl. Nauk. OZS

Egz. Nr 2 - Bibl. Nauk. OZS

Wyk. ppłk P. SZUSZCZYŃSKI

Druk AG. dn. 6.00.84r

Nr ks. 0362/Inż.

~~99710~~
(III)

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
55321
Akademii Obrony Narodowej